GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḑI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 267. *Vinerĭ, 28 Noemvre (10 Decemvre).* **1886.**

Braşovŭ, 27 Novembre 1886.

Era timpulŭ, ca tinerimea maghiară din Pesta sĕ mai dea semne de viéţă, că prea trecuse multŭ dela afacerea Iansky.

Acum, ca sĕ mai varieze, după vechiulŭ proverbŭ că variaţiunea delectéză, s'a decisŭ a debuta cu o demonstraţiune pentru Bulgaria şi poporulŭ bulgarŭ.

Abia s'a împlinitŭ anulŭ de când inimele junimei universitare maghiare palpitau şi băteau pentru Serbia şi poporulŭ sêrbescŭ.

Se va ḑice că în aceste manifestărĭ de sentimente către popórele din peninsula balcanică nu ar fi nimicŭ surprinḑĕtorŭ şi ar dovedi numai, că Ungurii au o inimă largă, în care încapŭ şi Sêrbii şi Bulgarii. In realitate însĕ este mare deosebire între demonstraţia de anŭ şi demonstraţia de acum.

Anţerţŭ ungurimea din Pesta, în frunte cu tinerii universitarĭ, simpatisa în modŭ demonstrativŭ pentru Sêrbĭ, fiind-că aceştia se băteau cu Bulgarii şi ameninţau independenţa şi întregitatea Bulgariei. Atuncĭ aceştĭ marĭ amicĭ ai popórelorŭ Orientului nu doriau nimicŭ mai multŭ, decâtŭ ca regele Milanŭ sĕ între în Sofia, călcândŭ peste resturile risipite ale armatei bulgare.

Şi astăḑi?

Astăḑi conducĕtorulŭ studenţilorŭ ungurĭ, carĭ au primitŭ Marţa trecută între „eljen"-urĭ sgomotóse deputaţia Sobraniei bulgare la gara din Pesta, s'a adresatŭ către acéstă deputaţiune cu următórele cuvinte:

„Poporulŭ Ungariei cu întristare a privitŭ la multele suferinţe ale naţiunei bulgare, şi noi, junimea poporului maghiarŭ, amŭ alergatŭ aicĭ spre a vĕ bineventa din tótă inima pe teritoriulŭ patriei nóstre."

A fostŭ o norocire pentru demonstranţii de astăḑi, că ministrulŭ Tisza a fostŭ opritŭ colectele, ce începură a le face cei din Pesta pentru formarea unei legiunĭ unguresci, care sĕ lupte alăturĭ cu Sêrbii în contra Bulgarilorŭ, căcĭ de se forma acéstă legiune, ar fi fostŭ nu numai cutezatŭ, dér imposibilŭ chiar a susţiné, că poporulŭ maghiarŭ „a privitŭ cu întristare" la suferinţele naţiunii bulgare.

Nu ne trece prin minte a condamna pe studenţii maghiarĭ din Pesta pentru demonstraţiunea simpatică ce au făcut'o deputaţiunei bulgare la sosirea ei în Pesta. Este frumosŭ şi laudabilŭ, când tinerimea maghiară îşĭ arată simpatiele sale pentru libertatea şi independenţa unui poporŭ ca Bulgarii, şi décă avemŭ a ḑice ceva, este numai că ne îndoimŭ, că demonstraţiunea de Marţĭ ar aduce Bulgariei unŭ folosŭ mai mare, decâtŭ l'au adusŭ Serbiei demonstraţiunile de anţerţŭ.

Este o causă gravă pentru care a fostŭ trimésă deputaţiunea Sobraniei la curţile europene şi de aceea ni-se pare, că asemenĭ demonstraţii potŭ numai sĕ-i strice. Din aceste consideraţiunĭ în Viena n'a fostŭ la gară nicĭ măcarŭ colonia bulgară, numai câţiva ḑiaristĭ şi prietenĭ ai membrilorŭ deputaţiunei.

Cumcă tinerii înfocaţĭ ungurĭ n-au vrutŭ sĕ lase sĕ trécă ocasiunea fără a striga câte-va „eljen"-urĭ deputaţilorŭ bulgarĭ, nu ne mirămŭ, ci ne face numai sĕ recunóscemŭ consecenţa lorŭ în inconsecenţele, ce le-au comisŭ cei ce stau la spatele lorŭ, începêndŭ dela sabia de onóre, ce au trimis'o lui Kerim-paşa, până în momentulŭ de faţă.

Ne surprinde însĕ, când vedemŭ, că membrulŭ deputaţiunei bulgare, d-lŭ Grekov, stă de vorbă cu studenţii ungurĭ din Pesta şi face cu ei politică asupra situaţiunei Bulgariei. D-lŭ Grecov este puţinŭ informatŭ despre adevĕratele nisuinţe ale demonstranţilorŭ din Pesta, décă crede că ei întotdéuna au simpatisatŭ cu aceia, carĭ se luptă pentru libertatea şi autonomia lorŭ.

Amŭ vré sĕ vedemŭ, cum ar fi primită de pildă în Pesta o deputaţiune a Românilorŭ din Ardélŭ, care s'ar duce la tronŭ, nu ca sĕ se milogéscă, ci ca sĕ pretindă libertatea şi autonomia, la care aspiră poporulŭ românŭ. Negreşitŭ, că décă ar fi de faţă, d. Grekov ar fi surprinsŭ de simpatiele cu carĭ arŭ fi întîmpinaţĭ Românii.

Risipa banilorŭ publicĭ.

In şedinţa dela 6 Decemvre a comisiunei financiare a camerei deputaţilorŭ, discutându-se asupra bugetului, veni la rêndŭ »subvenţiunea pentru teatrulŭ naţionalŭ şi opera regéscă".

Petru *Busbach* e îngrijatŭ de enormele cheltuelĭ, ce sporescŭ mereu ale operei.—Moriz *Wahrmann* ḑice, că însuşĭ ministrulŭ a declaratŭ, că starea actuală e insuportabilă; cere lămurirĭ. — Ministrulŭ *Tisza* ḑice, că e deficitŭ şi la teatrulŭ naţionalŭ, nu numai la operă. — Max *Falk* isbucnesce în frase „patriotice«; votéză subvenţiunea, décă în bugetulŭ viitorŭ se va face o reducere însemnată. — Alexandru *Hegedüs* a cerutŭ sĕ se ştérgă 30,000 fl. din subvenţiune.—Ferdinand *Horanszky* se provócă la vorbele intendantului teatrului şi operei, care a ḑisŭ că în anulŭ viitorŭ se va cere o subvenţiune de 800,000 fl. Aceştia suntŭ banĭ aruncaţĭ în fântână. E necesarŭ sĕ se lămuréscă situaţiunea. Cheltuelile personale se urcă la 500,000 fl. Nu votéză subvenţiunea décă nu se vorŭ da lămurirĭ. — Lukas *Enyedi* cere lămurirĭ cum stă lucrulŭ cu contractele acelea oneróse, cum de cheltuelile în plusŭ se urcă acum peste 300,000 fl., adevĕratŭ e, că întocmirea baletului »Excelsior« va înghiţi peste 100,000 fl.?

Contele *Keglevicĭ*, intendantulŭ, ḑice că visitarea teatrului naţionalŭ şi a operei e în decrescere. La operă s'au făcutŭ abusurĭ cu biletele de liberă intrare. In 1885 s'au datŭ 33,422 bilete de liberă intrare. Cheltuelile operei suntŭ marĭ, în cele dintâiu ḑece lunĭ din 1886 s'au cheltuitŭ 632,000 fl., deficite au fostŭ totdéuna şi la operă şi la teatru. Pentru adjustarea scenei operei s'a cheltuitŭ în 1884 şi 1885 suma de 523,000 fl.; deficitulŭ primului anŭ a fostŭ de 611,000 fl., celŭ din alŭ doilea anŭ 517,000 fl. Preţulŭ unorŭ locurĭ e prea scumpŭ. In 1884 s'au cheltuitŭ pe rechisite peste 200,000 fl. Plăţile ce le-a luatŭ elŭ asupră'şĭ prin contracte se suiă la 524,000 fl., intendantura trecută a încheiatŭ şi ea contracte în sumă de 95,000 fl.

Enyedi constată, că starea operei e critică. Mai bine sĕ se arendeze opera; ea nu atrage publiculŭ; nu votéză subvenţiunea. Moriz *Wahrmann* votéză, după lămuririle date, şi primesce propunerea lui Falk.

Ministrulŭ *Tisza* ḑice, că la orice astfelŭ de institutŭ se 'ntêmplă greşelĭ, care abia se potŭ evita, şi decĭ n'are causă sĕ ancheteze. Va căuta sĕ micşoreze în viitorŭ subvenţiunea. Arendarea rĕmâne ca ultimŭ mijlocŭ. Cere sĕ se voteze subvenţiunea. Cu anulŭ 1888 se va scădea subvenţiunea. — Contele Emanoil *Andrassy*, în privinţa sistemului de aplicatŭ la operă, e de altă părere, decâtŭ ministrulŭ; dér e mulţămitŭ cu declaraţiunea acestuia, că va chibzui acésta.

Comisiunea a votatŭ subvenţiunea.

Societatea ungurăscă „S. Ladislau".

Budapesta, 7 Decemvre 1886.

In 6 Decemvre s'a ţinutŭ jubileulŭ de 25 de anĭ alŭ societăţii S. Ladislau. Scopulŭ principalŭ alŭ acestei societăţĭ este conservarea *„fraţilorŭ Ciangăi"* din *România* în religiunea catolică şi în naţionalitatea maghiară.

Preşedintele *Schlauch*, episcopŭ alŭ Satumarelui, în vorbirea sa de deschidere a accentuatŭ dreptulŭ istoricŭ alŭ Ungariei asupra României, care dreptŭ mai timpuriu sĕu mai târḑiu va trebui validitatŭ. Scopulŭ e acelaşĭ acuma şi odinioră, numai mijlócele s'au schimbatŭ, căcĭ până ce odinióră mijlócele erau armele, acuma e cultura.

Secretarulŭ societăţei *Dr. Wolafka*, prefectŭ de studii în seminariulŭ centralŭ, a cetitŭ istoria succintă a acestei societăţĭ dela întemeiarea ei până astăḑi, terminândŭ cu cuvintele emfatice: »Dea Dumneḑeu ca precum odinióră popórele din occidentŭ ḑiceau »a sagittis Hungarorum libera nos Domine"! (Apără-ne Dómne de săgeţile Ungurilorŭ), aşa în viitorŭ sĕ ḑică popórele din Orientŭ: *„Fericesce-ne Dómne cu cultura maghiară!"*

Societatea a ajutatŭ pe Ciangăi în decursŭ de 25 de anĭ cu o sumă ce trece peste 60,000 fl.

Ajutóre permanente primescŭ cei din Bucurescĭ, Ploiescĭ, Brăila etc. Pe spesele societăţii se crescŭ şi de presentŭ 2 clericĭ.

Archiepiscopulŭ catolicŭ din Bucurescĭ, *Mr. Palma*, a trămisŭ societăţii salutare pe cale telegrafică.

Atâtŭ Schlauch câtŭ şi Wolafka suntŭ Şvabĭ!

Unulŭ dintre cei de faţă.

SCIRILE ḐILEI.

»Bud. Korr.« aflâ din *Bucurescĭ*, că în a doua jumătate a lunei Decemvre va pleca unŭ *ministru românŭ*, însoţitŭ de mai mulţĭ referenţĭ specialĭ, la *Pesta* ca sĕ încépă acolo cu guvernulŭ ungarŭ şi austriacŭ *tractările pentru încheiérea convenţiunei comerciale.* E probabilŭ, că tractările se vorŭ continua la Viena.

—x—

In procesulŭ urbarialŭ alŭ Secelenilorŭ, se ḑice că comunele *Satulungŭ*, *Cernatŭ* şi *Zizinŭ* ar fi dispuse sĕ accepteze propunerea de împăcare ce li-a făcut-o mai în urmă comunitatea orăşenéscă a Braşovului cu privire la procesulŭ lorŭ urbarialŭ. In urma acesteia pe numitele comune s'ar veni două terţialităţĭ din loculŭ din cestiune, ear pe comunitatea Braşovului o terţialitate. Drepturile regale ar ave sĕ le rĕscumpere: Satulung cu 150,000 fl. Cernatulŭ cu 170,000 şi Zizinulŭ cu 50,000 fl. Celelalte 4 comune însĕ se ḑice că ar fi respinsŭ propunerea de împăcare.

—x—

Cu privire la scirea apărută în Nr. 241 alŭ foiei nóstre, prin care ni-se scrisese unŭ faptŭ de brutalitate ce s'a comisŭ de nisce gendarmĭ din Panticeu în comuna *Dergea* din comitatulŭ *Solnocŭ-Dobâca*, aflămŭ o desminţire în „Kolozs. Köz." Unŭ raportorŭ alŭ acestei foi susţine, că noulŭ procurorŭ regescŭ, d. Alexandru Vita, a ordonatŭ desŭ de timpuriu o strictă investigaţiune în causa acésta şi după propria mărturisire a arestanţilorŭ s'a constatatŭ numai atâta, că unulŭ din ei a primitŭ o palmă, érŭ altulŭ o împinsătură, şi acésta din causă că n'au voitŭ sĕ plece la comanda gendarmilorŭ. Că aşa numitulŭ Vasiliu Tărḑiu ar fi fostŭ spênḑuratŭ cu pĕrulŭ capului de grindă, că prin acésta şi-ar fi perdutŭ simţirile şi ar fi ameţitŭ etc. reportorulŭ lui „Kolozs. Köz.« ḑice, că nu-i adevĕratŭ, ér câtŭ pentru furtŭ înşişĭ arestanţii s'au mărturisitŭ înaintea judecătoriei de vinovaţĭ. Raportorulŭ cere ca şi noi sĕ desminţimŭ acéstă scire şi ne asigură, că tocmai décă ar fi fostŭ adevĕrată, nu din ură naţională s'ar fi întêmplatŭ. Raportorulŭ nostru ne scrisese înainte de asta cu câteva ḑile, că într'adevĕrŭ investigaţiunea s'a făcutŭ şi că numitulŭ Vasilie Tărḑiu a mărturisitŭ faptulŭ cu acea ocasiune tocmai aşa, cum ni se scrisese nouĕ, cu acea deosebire numai, că faptulŭ nu s'a întêmplatŭ tocmai în ochii publicului, căcĭ acesta era pe afară, ci în casă şi încă cu ferestrile astupate. Prin urmare, până ce nu se va da o desminţire oficială, faptulŭ rĕmâne aşa cum ni s'a raportatŭ.

—x—

După cum anunţă „Bekes«, Sâmbătă nóptea a fostŭ jăfuitŭ oficiulŭ postalŭ din *Gyoma*. Hoţii au luatŭ 9674 fl. 70 cr.

—x—

Prinţulŭ *Alexandru de Battenberg* a plecatŭ în Anglia, însoţitŭ de fostulŭ sĕu mareşalŭ alŭ curţii Riedesel.

—x—

In 7 Decemvre n. c. s'a datŭ prima *serată socială* a d-lorŭ oficerĭ de aci în sala hotelului Nr. Asemenea serate se vorŭ mai da la 11 Ianuariu, 2 Februariu şi 5

Martie 1887. La aceste întrunirĭ cameradice suntŭ învitaţĭ d-nii oficerĭ şi funcţionarĭ militarĭ în pensiune, precum şi d-nii oficerĭ în reservă şi în concediu cu familiile d-loru. La seratele oficeresci se dau învitărĭ.

—x—

Comisiunea pentru *delimitarea graniţelorŭ* dintre *Austro-Ungaria şi România*, n'a ajunsŭ la nicĭ unŭ resultatŭ practicŭ din causa neînţelegerilorŭ ivite între delegaţii celorŭ două state. Din acéstă causă, delegaţii românĭ s'au întorsŭ în Bucurescĭ.

—x—

»Românulŭ« ḑice, că în loculŭ baronului *Mayr* se crede că se va numi ambasadorŭ alŭ Austro-Ungariei în Bucurescĭ contele *Goluchowski*.

—x—

Căile ferate de statŭ ungare au făcutŭ propunerea, ca pe tóte căile ferate austriace şi ungare sĕ se aplice tóte semnalele comunicaţiunei trenurilorŭ deopotrivă, deórece mai alesŭ în casŭ de rĕsaoiu ómenii din serviciulŭ căilorŭ ferate se întrebuinţéză pe tóte căile ferate şi se potŭ nasce fatale greşelĭ din causa necunóscerei semnalelorŭ.

—x—

In *Ungaria de sudŭ*, siguranţa proprietăţii şi a vieţii stă câtŭ se póte de rĕu. Omorurĭ şi spargerĭ suntŭ la ordinea ḑilei. In nóptea de Marţĭ spre Mercurĭ, sĕptĕmâna trecută, hoţii au spartŭ locuinţa arêndatorului regalielorŭ din Slatina, în absenţa acestuia, şi au furatŭ 1700 fl. In nóptea spre 2 Decemvre n. hoţii au intratŭ în edificiulŭ staţiunei Slatina a căii ferate şi au furatŭ 5 fl. In nóptea spre 1 Decemvre hoţii au pĕtrunsŭ în oficiulŭ silvanalŭ dela Mehadia şi au furatŭ 3000 fl. Se susţine, că furturile se comitŭ de banda de hoţĭ a lui Tosits. Din causa nesiguranţei ce cresce, gendarmeria s'a sporitŭ cu honveḑĭ. Comandei de flancŭ a gendarmeriei din Timişóra i s'a datŭ 20 de honveḑĭ, carĭ s'au şi împărţitŭ în Cubinŭ, Biserica albă, Remetea, Kustely şi Rĕcaşŭ. In curêndŭ se vorŭ împărţi honveḑĭ şi la alte pichete de gendarmĭ.

—x—

Poşta din Modoşŭ a fostŭ atacată în apropierea pădurei Soca, între Banlacŭ şi Detta de patru ómenĭ. Iuţéla cailorŭ, carĭ prin strigătele şi loviturile visitiului se spăriaseră, a scăpatŭ poşta de jăfuire. Visitiulŭ a scăpatŭ şi elŭ cu câteva loviturĭ de bâte, dér a eşitŭ din serviciu. Din causa deselorŭ atentate asupra poştei pe linia Modoşŭ Detta, se crede că de aci înainte va fi însoţită de unŭ gendarmŭ, căcĭ altfelŭ nimenea nu mai îndrăsnesce sĕ între visitiu la poşte.

—x—

Privitorŭ la încvartirările militarilorŭ, *ministrulŭ de interne unguresců* a învitatŭ printr'unŭ rescriptŭ-circulară tóte jurisdicţiunile sĕ ia disposiţiunile de lipsă, ca de aci înainte localităţile întocmite pentru gendarmeriă sĕ nu se mai folosescă pentru încvartirărĭ militare.

—x—

In *Tĕrgu-Mureşului* s'a pertractatŭ la 6 Decemvre, înaintea juraţilorŭ, procesulŭ de pressă intentatŭ de deputatulŭ dietalŭ Carolŭ *Kovacs* contra primarului Valenţiu *Csaszar* din Sepsi-Sân-Georgĭ. Acusatulŭ a fostŭ achitatŭ, ér acusatorulŭ condamnatŭ sĕ plătéscă 185 fl. cheltuelĭ de judecată.

—x—

Funcţionarulŭ comitatului *Saroşŭ*, Franz *Bornemissza*, a fostŭ condamnatŭ la 2 anĭ închisóre şi 50 fl. amendă, pentru că a cheltuitŭ pentru propriele sale scopurĭ 800 fl. din fondulŭ şoselelorŭ comitatului.

—x—

In curêndŭ va apăré în Germania unŭ apelŭ pentru întemeiarea unei *confederaţiunĭ evangelice*, cu scopŭ d'a apĕra protestantismulŭ în contra pericolelorŭ ce-lŭ ameninţă.

—x—

Patriarchulŭ Ioachimŭ IV din Constantinopolŭ persistă în demisiunea sa, cu tóte rugările sfântului sinodŭ şi ale marelui vizirŭ. In urma acésta sf. sinodŭ şi consiliulŭ naţionalŭ mixtŭ a alesŭ, cu 9 contra 8 voturĭ, pe Archiepiscopulŭ *Jean* alŭ Cesareei vicarŭ, care sĕ conducă agendele patriarchatului până la numirea unui nou patriarchŭ.

—x—

In cursulŭ sĕptĕmânei trecute s'au esportatŭ din portulŭ *Brăila*, scrie »Bomba,« următorulŭ numĕrŭ de vite: vaporulŭ „Cardépée“ sub pavilionulŭ englesŭ, a încărcatŭ pe bordŭ boi 130 şi cai 10; vaporulŭ „Aberdare« sub pavilionulŭ englesŭ a încărcatŭ pe bordŭ boi 100; vaporulŭ „Benlemond« sub pavilionulŭ englesŭ a încărcatŭ pe bordŭ porcĭ 500 şi nucĭ 5000 klgr. Esportarea s'a făcutŭ de casa comercialo-agricolă Cirio, pentru Italia.

—x—

De mai multe ḑile, ḑice acelaşĭ ḑiarŭ, în portulŭ Brăila se vede o mare activitate, mulţime de vapóre, corăbii, şlepurĭ şi vagóne se descarcă şi se încarcă cu diferite cereale pentru exportŭ, preţurile grânelorŭ bune suntŭ mulţumitóre, ér la celelalte producte, deşi nu suntŭ tocmai avantagióse, totuşi însĕ suntŭ favorabile.

—x—

»Rĕsboiulŭ« scrie, că e vorba sĕ se înfiinţeze unŭ nou regimentŭ românŭ de *roşiorĭ* la 1 Ianuariu viitorŭ.

—x—

Vinerĭ în 28 Noemvre v. se va serba în *România* aniversarea luărei *Plevnei*.

—x—

»Noua revistă« scrie: „In primăvéra acestui anŭ sosesce în Iaşĭ d. cavalerŭ *Aldo Martini* şi va da vr'o 2 representaţiunĭ de prestidigitaţiune în teatru. Afacerile însĕ mergêndŭ prostŭ, d. Martini se gândesce a escamota câţiva francĭ. Se presintă la d. Delmary, cunoscutulŭ regisorŭ alŭ teatrului, c'unŭ pachetŭ bine legatŭ, şi-lŭ rógă a-i împrumuta 600 fr. dându-i ca garanţiă acestŭ pachetŭ cu hârtii de valóre. D. Delmary se încrede în parola d-lui Martini, şi'i dă suma cerută fără a mai vedé conţinutulŭ pachetului. Trecŭ lunĭ şi d. Delmary nu primesce nicĭ o scire. Se duce atuncĭ la consulatulŭ francesŭ şi, acolo, se pornesce la despecetluirea *faimosului* pachetŭ. Se deschide, şi o surprindere! — se găsescŭ în edevĕrŭ hârtii, dér fără valóre. Actualmente d. cavalerŭ Aldo Martini se află în Berlinŭ şi de sigurŭ se gândesce ér la vr'o astfelŭ de scamatoriă. Ce şarlatanĭ!“

—x—

In nóptea de 5 spre 6 Decemvre n. pe la 2 óre, o mare nenorocire s'a întâmplatŭ familiei *Tacianu* din România, cunoscută ca o familiă de cântăreţĭ poporalĭ, în cafeneaua »Guttfreund“ din colţulŭ stradelorŭ Andrassy şi Câmpului în Pesta, şi acésta dintr'o glumă. Mica fetiţă a familiei Tacianu, bine cunoscută în capitală sub numele de „copilulŭ minunatŭ,“ se afla cu surorile ei şi cu mai mulţĭ domnĭ în numita cafenea. In societate se afla şi sublocotenentulŭ de artileriă Arthur *Schneeweiss*, care în timpulŭ conversaţiunei scóse din buzunarŭ unŭ revolverŭ şi se juca cu elŭ. Mica Rosa Tacianu observă arma şi curiósă se apropiă ca s'o observe mai bine. Subloc. Schneeweiss voi sĕ sparie puţinŭ pe mititica şi ridică arma, ca cum ar voi sĕ 'mpusce. In acelŭ momentŭ revolverulŭ luă focŭ şi sĕrmanulŭ copilŭ căḑu la pământŭ cu peptulŭ pĕtrunsŭ de glonţŭ. Toţĭ steteau încă încremeniţĭ de spaimă, când o a doua împuşcătură rĕsună, sublocotenentulŭ sĕ împuşcase în gură murindŭ la momentŭ. După câteva minute muri şi mica cântăréţă în braţele surorilorŭ ei, după ce unŭ medicŭ constatase că glonţulŭ i-a pĕtrunsŭ inima. Poliţia fu încunosciinţată şi căpitanulŭ orăşenescŭ. Berczy apărŭ sĕ constate faptulŭ. Vaetele şi plânsele bieţilorŭ părinţĭ şi surorĭ îţĭ sfâşiau inima. Cadavrele au fostŭ transportate la spitalŭ. Adevĕratulŭ nume alŭ lui Tacianu este *Schweiger*, de origine din România. Tatălŭ sĕu Sigmund Schweiger a fostŭ comerciantŭ, dér prin speculaţiunĭ greşite işĭ perdŭ averea. Fetele, care dispunŭ de o voce plăcută, s'au cultivatŭ ca cântăreţe şi mai în tóte capitalele continentului au fostŭ aplaudate. Acum cântă la Orfeulŭ din Pesta.

—x—

Teatru. — Marţĭ séra s'a representatŭ *„Hamlet“* de Shakespeare. Distinsulŭ óspe alŭ trupei germane de aicĭ d. *Maurice Morisson* ni-a înfăţişatŭ unŭ adevĕratŭ Hamlet. Figură, organŭ, mimică, pronunciaţiune, jocŭ, tóte câte se cerŭ ca acestŭ greu rolŭ sĕ fiă esecutatŭ la perfecţiune, le întrunesce în sine d. Morisson. Deja în primulŭ actŭ ni-a făcutŭ impresiunea, că aşa şi nu altfelŭ şi l'a cugetatŭ pe „Hamlet« marele dramaturgŭ englesŭ. Cugetarea adêncă, pasiunea în tótă profunditatea ei cum a simţit'o poetulŭ, au fostŭ viu esprimate pe faţa şi în jocululŭ d-lui Mousson, fără a pierde rolulŭ caracterulŭ sĕu naturalŭ. Cu alte cuvinte jocululŭ d-lui Morisson este realisticŭ, elŭ caută sĕ pĕtrundă şi sĕ copieze natura şi nu întimpinămŭ la dênsulŭ nimicŭ silitŭ şi artificialŭ.

De aceea ne-a impresionatŭ pe toţĭ adêncŭ. Unŭ efectŭ extraordinarŭ a dobênditŭ d-lŭ Morisson în scena unde „Hamlet“ vorbesce cu spiritulŭ tatălui sĕu, în dialogulŭ cu Horaţiu şi cu Ophelia, apoi la representaţia teatrală, când a pusŭ la probă pe Regele, în fine în convorbirea cu mamă sa, Regina, amŭ pute ḑice punctulŭ de culminaţiune alŭ escelentului sĕu jocŭ, care până în ultimulŭ momentŭ, când „Hamlet« cade mortŭ, a ţinutŭ în încordare pe auditorĭ. D-lŭ Morisson a fostŭ întimpinatŭ din partea publicului cu aplause furtunóse şi entusiastice. — Intre ceilalţĭ actorĭ, carĭ au contribuitŭ la succesulŭ piesei, amintimŭ pe d-şóra Erna, care a jucatŭ rolulŭ „Opheliei“, mai alesŭ în scena după mórtea tatălui sĕu, cu multă pricepere şi succesŭ, apoi pe domnii Rosen (Horaţio) şi Deutschinger (Laertes) carĭ au jucatŭ ca întotdeuna fórte bravŭ.

Astăḑĭ Joi se va da érăşĭ o dramă de ale lui Shakespeare *„Othello“l* cu d. Morisson în rolulŭ principalŭ.

Solidaritatea Românilorŭ în Baia-Spria.

De sub póla Ignişiului, 24/XI 1886.

Domnule Redactorŭ! In 15 Noemvre n. c. s'a făcutŭ în cetatea Baia-Spria actulŭ alegerei de representantŭ pentru cetatea susŭ numită şi comunele Sisiescĭ, Unguraşiu şi Chiuzbaia.

Cu viu interesŭ aşteptamŭ resultatulŭ alegerei, cu atâtŭ mai virtosŭ, deórece cunóscemŭ cu toţii tendinţele şi opintirile rĕutăcióse ce s'au îndatinatŭ a-le desvolta secularii adversarĭ naţionalităţilorŭ nemaghiare cu ocasiunea alegerilorŭ de deputaţĭ dietalĭ şi de representanţĭ comitatensĭ, numai şi numai ca poporulŭ românŭ sĕ nu şĭ aibă representanţii sĕi devotaţĭ la dietă şi comitatŭ unde fraţii Maghiarĭ cu aşa uşurătate frângŭ vérga asupra sorţii nóstre.

»Omulŭ din păţaniă învĕţă“, ḑice ḑicala. In anulŭ trecutŭ încă s'a făcutŭ în Baia-Spria alegerea unui re-

---

FOILETONU.

Eucalyptus globula. Gumarulŭ-gorgoneţŭ (der blaue Gummibaum)

cu privire la calităţile sale, carĭ priescŭ sănĕtăţiĭ.

descrisŭ de W. Hausmann.

Pentru omulŭ cugetătorŭ este adeseorĭ de neapĕrată trebuinţă, ca sĕ-şĭ arunce privirile une-orĭ şi afară din marginile cele strêmte ale patriei sale, în ţĕrĭ depărtate, ale cărorŭ însuşirĭ particulare şi frumseţĭ naturale, suntŭ mai alesŭ pentru noi, carĭ trăimŭ în lăţimile nordice, atrăgĕtóre într'unŭ modŭ deosebitŭ.

Călĕtorii ţĕrilorŭ tropice şi meridionale ne-au familiarisatŭ, firesce parte prin descrierile lorŭ, parte prin productele aduse de dênşii din ţĕrile meridionale, şi pe noi totŭ mai multŭ cu particularităţile acelora. Şi deja putemŭ admira în Europa multe animale rare, multe plante frumóse şi minunate, carĭ se ţinŭ şi se crescŭ cu multă ostenélă şi cu marĭ spese în grădinile zoologice şi botanice. Unŭ meritŭ deosebitŭ îşĭ câştigă bărbaţii aceia, carĭ lăţiră *eucalyptulŭ*, celŭ-ce alungă frigurile, şi-lŭ transplantară în alte continente din patria lui primitivă Australia.

In timpulŭ mai nou s'a săditŭ unŭ numĕrŭ mare de aceştĭ arborĭ în coloniile francese din Algeria, unde le umblă fórte bine.

Durere însĕ, că în ţinuturile situate mai spre nord este totŭ mai greu a aduce acestŭ arbore nobilŭ la o desvoltare mai puternică. Cu tóte acestea însĕ a succesŭ botanicilorŭ a aclimatisa *eucalyptulŭ* în Italia deméḑă-nópte şi în Francia de méḑăḑi.

La mănăstirea *Tre-fontane* lângă Roma, care mănăstire era fórte temută din causa frigurilorŭ numite *malaria* (— miasme, frigurĭ de mocirle — Sungflus, Sumpffieber), s'au săditŭ deja la anulŭ 1874 arborei tinerĭ de *eucalyptus*; şi de atuncĭ în cóce se ḑice, că starea sănĕtăţii călugărilorŭ din acea mănăstire este totŭ mai bună.

Spaniolii numescŭ *eucalyptulŭ* chiar *arborele frigurilorŭ*, pentru efectulŭ, ce elŭ îlŭ face asupra frigurilorŭ. In insula Cuba, *mărgăritarulŭ Antilelorŭ*, în *Mecsico*, încă se laudă tare acéstă calitate a eucalyptului. Aceştĭ arborĭ, se ḑice, că contribuescŭ fórte multŭ la secarea mocirlelorŭ, fiindcă rădĕcinele lorŭ sugŭ cu lăcomiă multă apă.

In Australia se află vre-o 160 de speţii, carĭ se ţinŭ de *genulŭ eucalyptus*, totuşĭ în privinţa importanţei nicĭ-una din multele speţii nu se póte asemĕna cu adevĕratulŭ *eucalyptus globula* (gumarulŭ-gorgoneţŭ, der blaue Gummibaum). In patria sa *eucalyptulŭ* ajunge adeseorĭ o înălţime şi o grosime de uimitŭ. Chiar arborĭ de o sută de metri de înalţĭ nu suntŭ rarităţĭ în Australia, şi din trupinele lorŭ se facŭ scândurĭ fórte bune.

In stare mai cópta se ḑice, că lemnulŭ eucalyptului nu este nicĭ decum mai pre josŭ decâtŭ alŭ *renumitului arbore numitŭ tecŭ*, şi pentru aceea se întrebuinţéză fórte desŭ la construcţiunea de corăbii, fiindcă părţile sale constitutive reşinóse îlŭ face capabilŭ a resiste multŭ timpŭ şi în apă sărată. Prin crescerea sa cea repede se destinge eucalyptulŭ de alţĭ arborĭ, căcĭ chiar după 15 anĭ se póte întrebuinţa lemnulŭ lui.

Acestŭ arbore face fórte puţine ramurĭ şi şi acestea mai numai la vêrfŭ, aşa că trupina lui apare de totŭ góla şi se întinde în susŭ spre cerŭ. Numai deasupra la vêrfŭ se formeze unŭ felŭ de coronă rară, sicare singură nu oferă nicĭ o umbră nicĭ călĕtorului nicĭ arborelui însuşĭ, fiindŭ ea cu atâtŭ mai mică cu câtŭ arborele e mai înaltŭ. Afară de acéstă eucalyptulŭ, ca şi cei mai mulţĭ arborĭ australicĭ, are foi fórte înguste şi numai verde — surŭ deschisŭ. Numai puţine soiurĭ

presentantŭ comitatensŭ, fiindŭ alesŭ unŭ preotŭ maghiarŭ din Satu-mare, nu prin alegĕtorĭ românĭ, carĭ suntŭ în maioritate, ci prin confraţii sĕi ungurĭ, carĭ au fostŭ şi suntŭ de presinte în minoritate. Că cum s'a întêmplatŭ alegerea din anulŭ trecutŭ, o voiu descrie-o în câteva cuvinte, ca astfelŭ onoratulŭ publicŭ cetitorŭ sĕ vêḑă, câtŭ de uşorŭ li-e adversarilorŭ noştri a-ne dejuca în astfelŭ de lucrurĭ de mare însemnătate, décă e lipsitŭ poporulŭ de conducĕtorii sĕi; dér voiu ilustra după putinţă şi decurgerea alegerei din anulŭ curentŭ, ca aşa resultatulŭ strălucitorŭ alŭ acestei alegerĭ sĕ ne îndemne a ne face solidarĭ întru tóte acţiunile nóstre de vitalitate; ér noi cei chemaţĭ a fi conducĕtorĭ poporului sĕ urmămŭ esemplulŭ frumosŭ alŭ d-lui Dr. *Vasiliu Lucaciu*, preotulŭ zelosŭ alŭ Sisiescilorŭ, pre care în anulŭ curentŭ ne-a succesŭ a-lŭ alege de representantŭ comitatensŭ în mânia tuturorŭ uneltirilorŭ şi planurilorŭ sinistre ale celorŭ dela putere.

In anulŭ trecutŭ d-lŭ Dr. Vasiliu Lucaciu, cu ocasiunea alegerei representantului comitatensŭ, mi se pare, a fostŭ în călĕtoria; dér turma cunósce pre bunulŭ sĕu păstorŭ, şi aşa deşi elŭ absentŭ, la îndemnulŭ şi stăruinţa energiósă a docintelui Sisieşcilorŭ, V. Babanu, alegĕtorii din Sisiescĭ şi Unguraşiu (cei din Chiuzbaia în a. tr. nu au luatŭ parte la alegere, deórece nu li s'a notificatŭ ḑiua alegerei) în frunte cu amintitulŭ d. docente s'au înţelesŭ şi s'au grăbitŭ a alege de representantŭ pre d. Dr. V. Lucaciu, şi acésta au făcut'o din iubire şi recunoscinţă faţă cu păstorulŭ lorŭ neobositŭ, faţă cu acestŭ farŭ şi ante-luptătorŭ alŭ naţiunei române. Durere însĕ, acéstă nisuinţă nobilă a poporului românŭ nu a fostŭ încoronată cu resultatulŭ doritŭ, deórece atâtŭ presidele, câtŭ şi ceilalţĭ membri ai comisiunei alegĕtóre au fostŭ toţĭ Maghiarĭ şi ca atarĭ au conturbatŭ pre respectivii alegĕtorĭ până acolo, de unulŭ a votatŭ pentru Dr. Vasiliu Lucaciu, altulŭ pentru Dr. Lukács László, altulŭ numai pentru Lukács László, altulŭ pentru Lukács Bazil, ér altulŭ pentru Lukács Vazul şi'n urmă au fostŭ şi de aceia, carĭ au votatŭ pentru »popa nostru“, care numire a fostŭ indusă fidelŭ în protocolulŭ alegerei, şi aşa fraţii sisiescenĭ şi unguräşienĭ au fostŭ împărţiţĭ în 6 părţĭ, nevoindŭ a recunósce comisiunea de identice aceste 6 numirĭ.

Dér lasŭ sĕ urmeze alegerea din anulŭ curentŭ. Ḑiua alegerei a fostŭ fixată pre 15 Noemvre, ḑiua têrgului de ţéră a Baiei-Marĭ, ca astfelŭ alegĕtorii românĭ din pricina têrgului sĕ nu pótă lua parte la alegere, şi aşa scăḑêndŭ numĕrulŭ lorŭ, sĕ fiă mai sigură reuşita alegerei pre partea Maghiarilorŭ; dér nu şi au ajunsŭ scopulŭ, căcĭ tendinţa lorŭ rĕutăciósă a fostŭ nimicită prin solidaritatea alegĕtorilorŭ românĭ, carĭ mai bucurosŭ arŭ fi abḑisŭ de têrgŭ, decâtŭ de alegere.

Era ceva pĕtrundĕtorŭ a vedé pre păstorulŭ fidelŭ în fruntea turmei sale credinciόse, cum înaintau astfelŭ prin cetatea Baia-Spria cătră loculŭ de alegere, şi aci şi făr' de voiă îmĭ vinŭ în minte cuvintele frumóse ale Sf. Ioanŭ ev. (c. X v. 4) „Şi când scóte oile sale, merge înaintea lorŭ şi oile-i urméḑă, căcĭ cunoscŭ versulŭ lui«. In acéstă cétă frumósă a mai luatŭ parte încă d-lŭ D. Ceontea capelanulŭ Sisiescilorŭ, d-lŭ Nicolau Lupanŭ preotulŭ Chiuzbaiei, d. Ales. Zoicaşiu teol. abs., precum şi învĕţătorii zeloşĭ ai Sisiescilorŭ, Baiei-Spria şi Chiuzbaiei, punêndu-se toţĭ în fruntea poporului conformŭ cuvintelorŭ din „Rĕsunetulŭ« lui A. Mureşianu: »Preoţĭ cu crucea'n frunte, căcĭ óstea e creştină“ şi aşa în ordine frumósă şi în linişte au intratŭ în curtea otelului pentru consfătuirea ulterióră. De aicea apoi cete-cete în frunte cu unŭ conducĕtorŭ au mersŭ la loculŭ de votare, unde era comisiunea alegĕtóre şi luându-şĭ fiesce care şedula de votare, s'au reîntorsŭ cu toţii la otelŭ, unde s'a scrisŭ pre fiesce care şedulă corectŭ şi uniformŭ numele representantului ce aveau sĕ-lŭ alégă Cl. D. V. Lucaciu, cu care apoi érăşĭ a trebuitŭ a merge în persónă pentru de a-le înmânua presidelui-comisiunei. La 4 óre séra s'a făcutŭ scrutiniulŭ; Cl. D. V. Lucaciu a întrunitŭ 112 voturĭ, contra candidatulŭ Guzmand 36, ér I. Toma unŭ fiu eşitŭ din sinulŭ naţiunei române 3 voturĭ. Prin urmare presidele D. Wagner l'a proclamatŭ ca representantŭ alesŭ cu maioritate de 76 voturĭ pre Cl. D. N. Lucaciu.

Nu potŭ sĕ amintescŭ aci lealitatea d-lui Wagner, care ca presidentŭ, în totŭ decursulŭ alegerei şĭ-a arĕtatŭ simţulŭ sĕu de dreptate. *Unulŭ dintre alegĕtorĭ.*

Cetatea de baltă, în 25 Noemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! Cu inima plină de bucuriă, grăbescŭ a vĕ însciinţa, că de când Escelenţa Sa Metropolitulŭ Vancea şi Prea Veneratulŭ ordinariatŭ metropolitanŭ din Blaşiu, ne-au datŭ ca şefŭ tractualŭ pe părintele Iacobŭ P. Macaveiu, de atuncĭ şi noi amŭ începutŭ a duce o viéţă nouă, urmărindŭ scopulŭ salutarŭ relativŭ la prosperea binelui bisericescŭ şi scolasticŭ.

Cu astă ocasiune încercŭ a vĕ aduce în plăcuta posiţiune de a sci, că sinodulŭ eparchialŭ gr. cat. alŭ Diciosântmărtinului, celŭ numitŭ „de tómnă“, s'a ţinutŭ la 23 l. c. în comuna Deaşiu, unde, deşi timpulŭ a fostŭ fórte nefavoritorŭ, tină mare, drumŭ greu, totuşĭ preoţii şi învĕţătorii tractualĭ cum şi curatorii şi inspectorii scolasticĭ parochialĭ s'au presentatŭ mai toţĭ şi numai câţĭva au absentatŭ dintre cei bĕtrânĭ şi debilĭ.

La $9^1/_2$ óre în biserica Deaşiului amĕsuratŭ s'a începutŭ cultulŭ divinŭ pontificândŭ venerabilulŭ preotŭ din Ganfalău Michailŭ Lupu asistândŭ şi alţĭ patru preoţĭ tractualĭ; în timpulŭ cultului divinŭ învĕţătorii tractualĭ sub conducerea bravului învĕţătorŭ din Boziaşiu Nicolae Costea a cântatŭ fórte frumosŭ, aşa câtŭ poporulŭ ar fi ascultatŭ tótă ḑiua. După finitulŭ sântei liturghii—fiindŭ că preotulŭ din Boianŭ menitŭ pentru a predica a fostŭ absentŭ — în loculŭ aceluia protopopulŭ tractualŭ a ţinutŭ o predică morală; a esplicatŭ tecstulŭ din evangelia ḑilei: „Lumina trupului este ochiulŭ etc.“, şĭ-a făcutŭ aplicare îndemnândŭ poporulŭ la facerea faptelorŭ morale bune, sĕ fiă cruţătorĭ şi diligenţĭ întru purtarea lucrurilorŭ sale economice. Sinodulŭ s'a celebratŭ în biserică în faţa publicului numerosŭ, între carĭ s'au vĕḑutŭ şi mulţĭ Maghiarĭ.

După cuvêntulŭ de deschidere s'au pertractatŭ obiectele din programă în ordine. Invĕţătorulŭ din Boziaşŭ Nicolae Costea a ţinutŭ prelegerea publică din calcululŭ mintalŭ; prelegêndŭ s'a adresatŭ cătră învĕţătorii tractualĭ ca când aceia ar fi fostŭ pruncii ascultătorĭ, provocându'i sĕ rĕspundă la întrebărĭ şi la repeţirea celorŭ prelese. Le-a recitatŭ câteva rugăciunĭ, carĭ învĕţătorulŭ are sĕ le ḑică cu pruncii când intră şi când iesŭ din scólă; a pertractatŭ semnulŭ pentru numerii 1, 2, 3, 4 până la 10 şi mai încolo, după metodulŭ intuitivŭ cu succesŭ laudabilŭ. Invĕţătorulŭ Costea posede talente frumóse, e diligentŭ, propune bine, întrunesce cerinţele adevĕratului pedagogŭ şi din partea publicului presentŭ s'a clasificatŭ între cei dintêiu învĕţătorĭ. — Invĕţătorulŭ din Deşiu Filonŭ Popŭ a prelesŭ din Istoria patriei, despre nascerea lui Remulŭ şi a lui Romulus; despre urdirea, împoporarea şi înflorirea Romei, străplântarea Românilorŭ din mama Roma în Dacia prin imperatorele Marcu Ulpiu Traianŭ, a arătatŭ fasele prin carĭ au trecutŭ Românii mai cu sémă cei din Transilvania, din trecutŭ până în presente. Tare frumósa prelegere, numai câtŭ a fostŭ compusă şi stilisată nu pentru pruncii din scólele poporale, ci pentru elevii mai crescuţĭ din gimnasiu.

După acésta s'a incassatŭ tacsa anuală de 1 fl. v. a. la fondulŭ Reuniunei învĕţătorilorŭ tractualĭ, cu care ocasiune s'au mai înscrisŭ ca membrii şi unii din preoţĭ şi laicĭ, cu taxa pe lângă florinulŭ anualŭ încă cu câte 5 fl. v. a.; s'au alesŭ dintre învĕţătorĭ o comisiune de trei pentru elaborarea unui proiectŭ de statute, care în şedinţa Sinodului viitorŭ sĕ se aştérnă spre desbatere meritoriă pe paragrafĭ, după care sĕ se înainteze la superioritatea competentă pentru înalta aprobare. S'a impusŭ curatorilorŭ bisericescĭ şi inspectorilorŭ scolasticĭ parochialĭ, sĕ grijéscă de ţinerea în rêndŭ bunŭ a bisericilorŭ şi a scólelorŭ, sĕ manipuleze bine bunulŭ bisericescŭ şi scolasticŭ făcêndu-i rĕspunḑĕtorĭ cu averea lorŭ propriă pentru cea mai puţină daună, ce s'arŭ căşuna din negligenţa orĭ nepăsarea lorŭ.

Preoţimea tractuală s'a făcutŭ atentă la împlinirea sântei datorinţe relative la instruirea tinerimei în s-tele rugăciunĭ şi în cunóscerea articulilorŭ de credinţă, şi ca acésta sĕ o pótă împlini cu înlesnire s'a decisŭ ca Dumineca şi în sĕrbătorĭ fiăcare preotŭ cu cantorele şi învĕţătorulŭ după însăratŭ, sĕ rĕmână cu tinerimea o oră în biserică pentru a o instrui. — S'au mai datŭ şi unele plânsorĭ din partea singuraticilorŭ carĭ încă s'au mângăiatŭ satisfăcêndu-li-se după putinţă, în urma cărora apoi a urmatŭ cuvêntulŭ de închidere prin preşedinte.

Preoţimea a fostŭ apoi întrunită la prânḑŭ în casa preotului localŭ Alexandru Circa, ér învĕţătorii şi laicii în casa învĕţătorului localŭ; n'au lipsitŭ nicĭ toastele precum celŭ dântêiu în sănĕtatea capului archidiecesei, a prea sânţitului părintelui Metropolitŭ Vancea, şi altele. La trei óre după amedĭ, urându'şi întâlnire cu pace şi sănĕtate la sinodulŭ viitorŭ în comuna Boerescĭ, s'a despărţitŭ fiecare ducêndŭ cu sine plăcute suvenirĭ.

M. D.

Comăna inferióră, 27 Noemvre 1886.

Domnule Redactorŭ! In N-rulŭ 254 alŭ preţuitului ḑiarŭ, ce redactaţĭ, am cetitŭ o corespondenţă referitóre la alegerea de membri în comisiunea municipală efectuită în 1 Noemvre a. c. în Veneţia inferióră, în care corespondenţă actulŭ alegerei, încâtŭ privesce pe inteligenţa din Comăna inferióră şi în specialŭ pe subscrisulŭ, este descrisŭ cu colorile cele mai posomorîte, şi adecă:

In punctulŭ I. corespondentulŭ afirmă, că în ḑiua premergĕtóre alegerei, inteligenţa din Comăna inferióră, a ţinutŭ conferinţă în casa magistrului postalŭ George Pop Gridanulŭ, care conferinţă cu ignorarea recomandărei comitetului centralŭ a candidatŭ pre ispravniculŭ erarialŭ cu numele Olgyai K. Acésta afirmara nu e adevĕrată, căcĭ neavêndŭ locŭ nicĭ o conferinţă şi necunoscêndŭ nicĭ o recomêndare a comitetului centralŭ, numita inteligenţă n'a pututŭ nicĭ ignora nicĭ candida pe cineva, de unde se vede că corespondentulŭ nu sa convinsŭ despre adevĕrŭ, ci a primitŭ informaţiunĭ false.

In punctulŭ II ḑice călĕtorulŭ, că mergêndŭ spre Comăna inferióră a întâlnitŭ o mulţime de trăsurĭ erariale încărcate cu alegĕtorĭ, în frunte cu inteligenţa lorŭ conduşĭ de parochulŭ gr. or. G. Popiţa. Acésta érăşĭ neadevĕratŭ, pentru că ce e dreptŭ am mersŭ şi eu sĕ-mĭ esercitŭ dreptulŭ ce-mĭ compete după lege, nu însĕ cu trăsurĭ erariale, nicĭ conducêndŭ pe alegĕtoriĭ căcĭ parohierii mei, afară de fórte puţinĭ, suntŭ toţĭ foştĭ colonĭ, neînvĕscuţĭ cu dreptŭ de alegere, apoi inteligenţa din comăna inferióră dela celŭ dintâiu până la celŭ din urmă, suntŭ mai înaintaţĭ atâtŭ în etate cât şi în oficii decâtŭ mine, prin urmare corespondentul afirmă ceva falsŭ, că mĭ-aşĭ fi luatŭ rolulŭ de conducĕtorŭ. Subscrisulŭ am mersŭ numai cu vice notarulŭ George Mat. Pop, în căruţa unui parochian alŭ meu fost colonŭ anume Aronŭ Lancea, care era citatŭ pe acea ḑi la pretură şi pre la $10^1/_2$ ore am ajunsŭ la scóla capitală din Veneţia inferióră şi nicĭdecum la vr'unŭ locŭ destinatŭ de cineva.

In punctulŭ penultimŭ călĕtorulŭ între altele ḑice: că alegĕtorii din Veneţia inferiórá nesciindŭ de machinaţiunile şi purtarea mea anti-naţională, m'au candidatŭ şi pre mine, der convingêndu-se despre aceĺea, m'ar fi ştersŭ din bilete, dér fiindŭ înpărţite era prea târḑiu, astfelŭ numai se póte înţelege reuşita mea. Lucrulŭ stă altfelŭ şi adecă: Inteliginţa comunelorŭ aparţinĕtóre cercului de alegere, a candidatŭ pre R. D. Iuliu Dan, pe parochulŭ Nicolau Sassebesi, pre parochulŭ Nestor Pop şi pre subscrisulŭ. Aflândŭ despre acésta fraţii Popeneciu, s'au arĕtatŭ nemulţumiţĭ, fiindŭ că nu s'a candidatŭ şi fratele dênşilorŭ d-nulŭ vice-notarŭ comit. Iacob Popeneciu. Acum nu era alta de făcutŭ, decâtŭ sĕ abḑică unulŭ în favorulŭ celorŭ nemulţumiţĭ, ceea ce s'a şi făcutŭ, căcĭ punêndu-li-se respectivilorŭ întrebarea, din partea notarului George Halmagyi, că cine sĕ fiă ştersŭ din bilete, au rĕspunsŭ că celŭ din urmă; acela era parochulŭ Nestorŭ Popŭ, care ca orĭ care altulŭ mulţămitŭ a abḑisŭ, şi astfelŭ a fostŭ salvată causa română.

Incheindu-se scrutiniulŭ s'a constatatŭ că R. D. Iuliu Dan a întrunitŭ tóte voturile în numĕrŭ de 175, subscrisulŭ 160, parochulŭ Nicolau Sassebesi 119, ér d-lŭ Iacobŭ Popeneciu 97, vr'o 20 voturĭ i s'au dificultatŭ, cetindu-se pre unele bilete Popenecŭ, pre altele Popenea.

Stând lucrulŭ astfelŭ, suntŭ neîntemeiate*) afirmările corespondentului.

Ioanŭ Popiţa,
paroch rom. ort.

DIVERSE.

Ceaţa din Londra. — De câteva ḑile la Londra este o céţă fórte grósă. A trebuitŭ ca lămpile de pe strade sĕ stea tótă ḑiua aprinse. S'au întêmplatŭ mai multe accidente. O femeiă a muritŭ căḑêndŭ peste unŭ parapetŭ; o altă, trecêndŭ fără sĕ scie peste o cale ferată, a fostŭ cu desĕvêrşire sdrobită de unŭ trenŭ, care trecea în acelŭ momentŭ. Circulaţiunea trăsurilorŭ a devenitŭ cu neputinţă.

O rochiă de tartlaanŭ verde. — Societatea medicală „Hufeland« dela Berlinŭ ţine din când în când şedinţe publice cu conferinţe scienţifice populare. In una din aceste şedinţe profesorulŭ dr. Riedel vorbea despre unŭ casŭ interesantŭ de bolnăvire causată d'o rochiă de tarlatan: »Pătimaşa, o cusătorésă, lucrase în timpŭ de două ḑile la o rochiă de tarlatanŭ verde. In timpulŭ lucrului, nu numai ea, ci şi alte cusătorese ocupate în apropierea ei, băgaseră de sémă unŭ mirosŭ neplăcutŭ şi unŭ gustŭ greţosŭ, precum şi durerĭ la ochĭ manifestându-se printr'o désă şi nevoluntară lăcrămare. Pleópele inferióre ale pacientei se îmflaseră treptatŭ şi după trecerea de două ḑile aceea umflătură se întinse peste totŭ obrazulŭ, acoperindu-i şi gâtulŭ şi umerii. Aceste simptome morbóse erau însoţite de gréţi, de sughiţŭ, d'o greutate a rĕsufla şi de atacurĭ de frigurĭ. Analisa chimică a tarlatanului produse constatarea că aceea stofă verde conţinea o câtăţime de 13 şi jumĕtate la sută de arsenicŭ.

---

*) Cum rĕmâne atuncĭ cu faptulŭ, că şi „Telegrafulŭ Românŭ« a adusŭ scire despre acea alegere totŭ în sensulŭ corespondentului nostru? — Red.

---

de arborĭ au o corónă mai désă, întunecată, verde închisŭ.

Arborele *eucalyptulŭ* are mare asemĕnare cu mirtacele (myrtacaeae-Myrtenbäume).

Prin destilaţiunea foilorŭ se câştigă o esenţă uleiósă care se ḑice, că se ia în locŭ de chininŭ.

Unŭ industrialŭ francesŭ din Marsilia a preparatŭ deja din foile eucalyptului unŭ felŭ de licherŭ, pe care l'a numitŭ *„d'eucalypsinte“* şi dela care se speră, că va alunga din Francia *absintulŭ* (absynth, unŭ felŭ de rachiu-pelinŭ)

Arŭ fi în interesulŭ celŭ mai generalŭ de doritŭ pentru omenimea suferitóre de frigurĭ, ca în ţinuturĭ de acelea, unde eucalyptulŭ nu póte de locŭ prospera, ca sĕ se introducă în usŭ din ce în ce totŭ mai multŭ celŭ puţinŭ esenţa alungătóre de frigurĭ, de óre-ce acésta arŭ costa cu multŭ mai puţinŭ decâtŭ chininulŭ celŭ scumpŭ, care nu este nicĭ decumŭ infalibilŭ în efectele sale, ba, ce e mai multŭ, fiindŭ ceva mai tare întrebuinţatŭ produce chiarŭ bóle, carĭ de multe orĭ suntŭ mai rele decâtŭ nisce frigurĭ simple. In chipulŭ acesta *esenţa alungătóre de frigurĭ* arŭ deveni pentru călĕtorĭ în Africa, sĕu peste totŭ în ţĕrĭ căldurόse, o adevĕrată binefacere.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în totungeria lui I. GROSS, şi în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Decemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	106 45
Rentă de hârtiă 5%	94 75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	152 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	100.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	119 75
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.60
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.80
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.80
Bonurĭ rurale transilvane	104 70
Bonurĭ croato-slavone	105 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.10
Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 90
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	126.80
Renta de hârtiă austriacă	84.05
Renta de arg. austr.	84 60
Renta de aurŭ austr.	114 68
Losurile din 1860	139.30
Acţiunile băncel austro-ungare	886 —
Act. băncel de creditŭ ung.	300.60
Act. băncel de creditŭ austr.	300.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.96
Napoleon-d'orĭ	9.97
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.90
Londra 10 Livres sterlinge	126.30

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 25 Noemvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	91½	92½
Renta rom. amort. (5%)	94—	94½
» convert. (6%)	85¾	86½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	32—	35—
Credit fonc. rural (7%)	103½	104—
» „ „ (5%)	87¼	88—
» » urban (7%)	101¾	102¼
» » » (6%)	93½	94¼
» » » (5%)	84¼	85—
Banca naţională a României 500 Lei	1020	1030
Ac. de asig. Dacia-Rom.	266	268
« » » Naţională	206	208
Aurŭ contra bilete de bancă	17.—	17.50
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.02—	2.03

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 9 Decemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.42	Vênd.	8.44
Argint românesc	»	8.40	»	8.42
Napoleon-d'orĭ	»	9.94	»	9.97
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.27	»	10.30
Galbenĭ	»	5.91	»	5.93
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potŭ face cu începerea dale 1 şi 15 ale fiecărei lunĭ, mai uşorŭ prin mandate postale.

Adresele ne rugămŭ a ni se trimite esactŭ arătându-se şi posta ultimă.

PREŢULŬ ABONAMENTULUI ESTE:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ	3 fl. —
„ şése lunĭ	6 fl. —
„ unŭ anŭ	12 fl. —

Pentru România şi străinătate.

pe trei lunĭ	10 francĭ
„ şése lunĭ	20 „
„ unŭ anŭ	40 „

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	—	—	7.30
Predealŭ	—	—	—	1.14
	—	—	—	—
Timişŭ	—	—	—	1.45
Braşovŭ	—	—	—	—
	7.47	—	4.16	2.32
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12,48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2 18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.5[illegible]	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clusiu	5.30	—	5 56	—
	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mező-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.23
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2 17	—
Mező-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	--
Clusiu	—	10.28	5.26	6.43	--
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2.35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.35	—	--	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.02	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ	9.21	—	—	—	9.15
	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	—	2.53	—	—
Predealŭ	—	—	—	—	--
	—	—	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.39	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10 27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8 42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6(9	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.[illegible]8	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9.51	10 42	--
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3 05	—	6 47
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.